

STOCKHOLMIANA / Portvalvet i huset på Johannesplan 1.

Entré i skönhet

AV MARTIN STUGART

Visst har stan många ståtliga portvalv, inte tal om annat. Men vid en jämförelse med huset på Johannesplan 1 förbleknar de flesta.

Här förenas arkitektur och målar-konst i symbios. Den som står i entrérummet tror sig vara i himlen – eller allra minst i påvens privatvåning i Vatikanen.

Ingången går i renodlad romersk-pompejansk stil. Inga pengar har sparrats för att visa upp skönhet och smak.

Själva rotundan är prydd med joniska stucppilastrar krönta av kraftiga arkitrav (bjälklag) som bär upp det väldiga kuppletaket. översått med blomstermå-
 ningar. Mosaik-
 golv är maka-
 löst.

Huset ritades år 1885 av Gustav Sjöberg. Vem som gjorde de fina målningarna i entréplanet minns där-
 emot ingen längre.
 På 1880-talet skulle husen gå i nyklassicistisk stil, tidens stora trend. Därför anlätades okända, fattiga konstnärer som tjänade en hacka genom att ställa sina målarkunskaper till förfogande.

Glöm t glömt. Däremot är det känt vem som återställt allt i ursprungligt skick: han heter Kalle Jensen, är danskfödd konstnär och en av de främsta i sitt slag.

Restaureringen av huset på Johannesplan 1 ägde rum åren 1981-83 och då kopplades Kalle in.

Vi hade fått tips om honom och fick goda skäl att bli nöjda, säger Bertil Ring, restaureringsarbetets projektledare.

KORT tillbakablick: Huset var privatägt fram till 1961, då det köptes av Livförsäkrings AB Thule. Styrelsen där tänkte riva och bygga egna kontorslokaler, men stadens myndigheter satte P för planerna.

Där skulle nämligen en Tunnelgatsled gå. Kanske. Innan beslut fattats belades alla hus i området med rivnings- och byggnadsförbud.

Sedan visade det sig att Stockholms stad inte hade råd med leden, så alla ritningar kasserades. Men förbudet mot rivningar kvarstod ändå fram till december 1976.

Då hade Thule gått ihop med Försäkringsbolaget Skandia, som tog över kontraktet på Johannesplan 1. Och eftersom den nya generalplanen för Johannesområdet bestämde att huset skulle stå kvar hade Skandia inget annat val än att göra det beboeligt igen.

BERTIL RING fick Skandias uppdrag att leda arbetet och se till att duktigt folk anställdes.

Restaureringen kostade Skandia bortåt 18-20 miljoner kronor vill jag minnas. Men så blev det snyggt också, tillägger han belåtet.

Kalle Jensen själv minns väl sitt arbete på Johannesplan 1.

Hela huset var grynigt vattenkadat och översatt på alla vis. Därför gladdes det mig att se dess gamla skönet tråda fram, säger han.

Fortsättning nästa sida

Huset på Johannesplan 1 ritades år 1885 av Gustav Sjöberg i nyklassicistisk stil, tidens stora trend. I dag kan vi beundra portvalvet, som är ett av Stockholms mest spektakulära.

Väldekorerade valv. Rotundan som leder in i fastigheten Johannesplan 1 har en överdådigt rik dekoration i romersk-pompejansk stil. Joniska stucppilastrar bär upp kuppletaket, som är översått med blomstermåningar.

Foto: SAM STADENER

STOCKHOLMIANA / Portvalvet på Johannesplan

Hemma under

Fortsättning från föregående sida

Hyresgästerna, som vant sig vid billig hyra under åren på 1930- och 70-talet, fick under arbetets gång flytta.

– Många kom sedan inte tillbaka. De tyckte de nya hyrområden blev för höga. Men jag flyttade in så fort det gick, säger Wolmar Holmström.

Han är bofast i huset sedan 1968 och minns en tid när det både regnade och snöade rakt in i sängkammaren. Ändå stannade han kvar.

– Jag trivdes så bra och ville inte bo någon annanstans. Härifrån får man bära mig med fötterna först.

Wolmar Holmström är redaktör för Ortodox Tidning, grundad av honom själv år 1961. Den kommer ut varje månad i ungefär 1 500 exemplar.

På eftermiddagarna står han i sin butik Ortodoxa Tidningsbokhandeln – och under sin fritid brevskickar han med ortodox troende runt hela världen.

HOLMSTRÖMS HEM har med åren utveckats till närmast ett hotell då det är ortodoxa symposier i Stockholm. Och det tycks det vara ofta.

– Deltagarna kommer mest från Ryssland, där det är omringat pengar. Mina ryska vänner är tacksamma att kunna bo hos mig för en ringa slant, säger Holmström.

Vicered i huset är Agneta Djillal-Merzoug. Hon flyttade för tio år sedan, handplockad av skandias. Hennes jobb: att hålla huset skinnande rent och se till att alla hyresgäster mår bra.

På senare år har hon fått ett nytt problem. Johannes kyrkogård är samlingsplats för traktens markområn, som ibland brukar överrätta i husets portvalv.

– Gud vet hur de tar sig in. På morgnarna när jag kommer ner för att skura ligger de där och sover. Men jag kör allt ut dem, säger hon ampert.

OM NÅGRA VECKOR tar dottern Yasmine studenten i närbelägna Franska skolan, och då blir det fest på Johannesplan i. Mamma Agneta är redan i gång med att förbereda alls som ska köpas och beställas.

Hon och Wolmar Holmström har egentligen bara en sak att klaga på: – Var är de vackra marmorstatyerna som stod i porten förr? De flyttades under renoveringen och har inte kommit tillbaka.

På Stan lyckades ta reda på den saken: De står i en skrubbin i Skandias källare. Styrelsen tyckte inte längre att de passade in.

Detaljer, Bacchanaliska följén (ovan) varvas med vita blommor på blå botten i takfältet (under) samt vackra glasmålningar (ovan till vänster), alla i den pompejanska stil – som låg i tiden. Vilka som målade dekorationerna är tyvärr okänt.

Hyresgäster Agneta Djillal-Merzoug och Wolmar Holmström har båda bott länge på Johannesplan 1 och tänker absolut inte flytta. Den som tittar in i det rik dekorerade entrévalvet förstår varför.

fortsättning från föregående sida.

er blomstrande kupol

